

Виходить що тижня

в неділю.

Адреса редакції
і адміністрації:„Свобода“, Львів,
Ринок 10, П. пов.

Телеф. Редакції: 29-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

ПЕРЕДПЛАТА
вносить в краю: мі-
сячно 80 сот., четвер-
річно 2 зол. 20 сот.
В Америці 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотиків.
Поодинокі члені коштують
20 сот.

Телеф. Друкарні: 29-26.

З ДОЩУ ПІД РИНВУ.

Минуло десять літ існування Польщі, а вже поляки починають змінювати свою конституцію. Дотеперішня конституція не вдовляла деяких польських партій і теперішнього уряду, що хотівби сильніше забезпечити польський характер держави та скріпити в ній найвищу державну владу. І вони так довго переконували всіх про висший інтерес польської держави, що недавно навіть сойм рішив приступити до зміни конституції, а минулого тижня клуб одинки виступив уже з новим конституційним проектом. Видав його теперішній міністер справедливости Цар з людьми, що стоять дуже близько до самого уряду, а навіть при помочи самого маршала Пилсудського.

Якими новими благами хоче наділити нас цей проект? Перш усього поширює владу президента держави. Навіть деякі монархи не мають таких широких прав, якими хоче наділити цей конституційний проект польського президента. Він є найвищим цивільним і військовим зверхником, рішає про всі загально-державні справи, іменує міністрів, затверджує а навіть сам видає закони, розв'язує сойм, словом, є необмеженим паном держави. Видають його на 7 літ у загальнім голосуванні горожани споміж двох кандидатів, яких одного визначає сойм і сенат, а другого уступаючи президент.

Зате права й обов'язки ділання законотворчих тіл (сойму і сенату) об'єднані сильно. Вибірче соймове право прислугує тільки горожанам, що скінчили 24 роки (доси 21), послом можна бути з укінченням 30-им роком (доси 24), а до вибору допущені також військові. Посольська незайманість є обмежена в соймі і поза соймом. За промови, виступи в соймі, можна потягати послів перед державним трибуналом і позбавити їх мандату, а за діяльність поза соймом відповідають послі перед звичайними державними установами (сулом і адміністрацією), причім не треба домагатися від сойму видачі посла. До внесення соймової інтерпеляції вимагається підписів п'ятої частини послів, тому для представників польських народів є воно майже неможливе. Сенат складається з виборних (100) та іменованих президентом (50) сенаторів. Вибірче право прислугує горожанам від скінчених 30 літ, сенатором можна бути від скінчених 40 літ.

Законодавче право належить президентови держави, урядови й соймови. Однак посольські законодатні внесення мусять бути підписані шестиною законної скількості послів, а їх зміст мусить бути відомий урядови наперед. Зате законодатні внесення уряду не можуть бути відкинені соймом без попереднього розгляду в комісіях. Президент має право видавати законні розпорядки в часі, коли сойм закритий або розв'язаний.

Як бачимо, то проект нової конституції обмежує права законодатної влади в користь президента, а рівночасно обмежує права і свободу послів. Розуміється, що обме-

ження послів є звернені головним чином проти представництва польських народів. При такій конституції голос і значіння польського представництва булиб зведені до нуля.

Клуб бестів (одинки), що придумав цей конституційний дивогляд, вживає тепер ріжних заходів, щоби придлати до свого проекту потрібну скількість послів. Доси має за собою 30 процент теперішнього сойму, а треба 60 прц. Однак трудно подумати, щоби теперішній сойм, навіть такий покірний і слухняний для уряду, схотів видати на себе такий важкий присуд, ухвалюючи по-

висший конституційний закон. А коли сойм не прийме цього проекту, то уряд ледви чи знайде інший вихід, як розв'язання сойму.

Для українців з тої конституційної хриї не велика втрата. Голий розбю не боїться — каже народня приповідка. Отже чи в Польщі лишиться конституція, яка для нас існує тільки на папері, чи прийде нова конституція, яка нам зовсім відбере голос, не буде властиво ніякої різниці, хіба така, що — з дощу під ринву... Одинокий наш ратунок тільки у всесторонній національній організації, бо вона дасть нам силу, якої ніяка конституція не перемаже.

ности мусіла обмежитися до цих скромних прибутків. Членські вкладки полишувала Централья по філіях для потреб повітових агрономів.

Минулий рік поклав тверді основи під дальшу працю, яка висунула наше село на перший плян у нашім господарським життю і можна надіятися, що сільсько-господарська організація „Сільський Господар“ буде чи не найважнішою опорою нашої господарської політики в недалекому часі.

Черга тепер на наш хліборобський загаль, який у власному життєвому інтересі повинен живіше заінтересуватися своєю хліборобською організацією, оживити працю у всіх Господарських Кружках, масово вступати в члени Товариства, користуватися в кожній господарській потребі добрідійствами його праці, ширити його господарські видання і витворювати для дальшої його праці власну матеріяльну основу. Зокрема наш рілничий загаль мусить живіше заінтересуватися працею наших повітових агрономів, користуючись їх знанням у своїй господарці. Рівночасно масовим вступленням в члени Товариства і складанням доброзильних датк на необхідні потреби Філії і кружка, треба витворити для них пригожі умови їхньої праці.

До боротьби з алкоголем!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Підписані центральні, культурно-освітні, економічні та гуманітарні установи звертаються отсим до Тебе в дуже важній справі.

Чи не бачиш, як панюються пьянство між усіми верствами нашого громадянства й нищить родинне життя, основу суспільности?

Чи не бачиш, як тисячі наших братів і сестер через пьянство попадають в розпуку й недолю?

Чи не чуєш щодня про злочини, душоубства, розбої та крадіжі, що їх допускаються старі й молоді на підпитку?

Чи не знаєш, що батьки пьяниці приводять на світ тупоумних дітей, ідіотів, епілептиків та сухитників, або з вродженим нахилом до злочинства?

Чи не бачиш, якого страшного національного злочину допускаються всі верстви нашого громадянства, без різниці стану й полу, кидаючи більш ніж мільярд золотих на алкоголь і тютюн тоді, коли в цілому краю панує безробіття й недостаток а наші культурні, освітні, економічні й гуманітарні установи нидіють із недостачі матеріяльних засобів?

Слушний іде час, схаменитися та глянути у вічі сумній дійности. Треба вже раз пізнати цю невмоду правду, що сила одиниці й народу лежить у тверезости, що коли

Великий крок вперед.

Господарське Товариство „Сільський Господар“ в р. 1928.

Одною з відрадних прояв у нашому національному життю це правильне налаштування сільсько-господарської організації. По основній підготовці обнові Товариства „Сільський Господар“, яку переводжено на протязі п'яти останніх років, розбудовано нарешті працю Товариства в 1928 р., як цього вимагав статут і значно поширено в отсих ділянках: 1. агротехніка, 2. зоотехніка, 3. ветеринарія, 4. пасічництво, 5. сільсько-господарська економія, 6. шовківництво, 7. риболовство і рибне господарство, 8. сільсько-господарське шкільництво, 9. сільсько-господарський промисл, 10. меліорація і комасація селянських ґрунтів, 11. оборона і заступництво хліборобських інтересів, 12. бюро правної поради і помочи, 13. видавництва.

Організаційна праця Товариства мала в цьому році на меті масово оживлювати реєстровані Кружки „Сільського Господаря“. Крім того старалось Товариство затіснити ще більше взаємини з Повітовими Союзми Кооператив та низшими кооперативами, а це довело до того, що Повітові Союзи Кооператив переняли на свій кошт 35 агрономів, працюючих при Філіях та Кружках „Сільського Господаря“.

Поширяючи круг своєї діяльности на північні українські землі, поробило Товариство заходи коло оснування філії у важніших центрах цих земель, а по селах Господарських кружків. Нині працює вже філія в Луцьку і при її помочи поширює Товариство свої впливи на Волині.

Центральне своє бюро зорганізувала Головна Рада відповідно до поширеної праці, заангажувала нові фахові сили, потворено поодинокі відділи, оживлено праці секцій: 1. плекання рости, 2. плекання тварин, 3. ветеринарна, 4. пасічницька, 5. аграрних операцій (комасація, меліорація, поміри), 6. сільсько-господарської економії, 7. правно-економічна, 8. городничо-садівничча, 9. сільсько-господарського шкільництва, 10. організаційна і 11. видавничча. Секції працювали під проводом досвідних фаховців і в тіснім зв'язку з поодинокими відділами Центрального Бюро.

Свою діяльність поширило Товариство головно завдяки цьому, що в цьому році стануло до нвали в цен-

тралі, філіях і кружках понад 50 агрономів, які покінчили агрономічні студії та відбули господарські практики поза межами Польщі, головно у Чехії, Австрії, Німеччині і Данії. Господарське знання і досвід, набутий серед кращих господарських умовин, віддають на услуги „Сільського Господаря“ та попри численні свої господарські статті і писемні праці, які передають центральні Товариства до використання, стараються вони живим словом на численних господарських курсах, нарадах зіздах і поїздках ширити фахове господарське знання і підносити сільсько-господарську культуру по найдальших закутинах нашого краю. І коли давніше перед війною діяльність Товариства стрічалась з великими труднощами, головно з браку власних агрономів і мусіло виручуватися чужими силами, головно чеськими, то нині справа представляється дуже корисно, бо маємо своїх людей з висюю господарською освітою і практикою. В руках цих агрономів находилась в 1928 р. управа Товариства і напрям праці по філіях та Кружках.

З окрема належить вказати на видану працю Товариства, що в минулому році видрукувало 204.000 аркушів друку часописами, 556.250 аркушів друку книжками господарського змісту та 209.000 друкованих одиниць летючками, зразковими рефератами, афішами і принагідними поученнями. Разом видання Товариства в 1928 р. досягли суми 760.250 аркушів друку і 209.000 одиниць інших друку.

В своїй значно поширеній діяльності Товариство мусіло боротися з матеріяльними недостатками і цю велику працю на протязі одного року виконало розмірно дуже скромними грошевими засобами, які воно черпало з двох джерел: з власних реальностей у Львові і з власних підприємств, то є видань. Інших ніяких доходів Товариство не мало і тому праця Товариства з конеч-

Pr. 33/29. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 maja 1927 poz. 396 Dzup Nr. 43, dokonane dnia 1. lutego 1929, przez: ta: osnowo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma p. t. „Swoboda“ Nr. 6 z dnia 3. lutego 1929, z powodu, że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł p. t. 1) „Za prawosudia“ zawiera w sobie zar-

miona zbrodni z § 65 a) uk. b) wydać po myśli przepisu z artykułu 77 cytowanego rozporządzenia a zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw p. zewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — We Lwowie, dnia 3. lutego 1929. Havel.

хочемо діждатися кращого завтра, то мусимо виповісти безпощадну боротьбу з алкогольними напитками і їх розсадникам — коршмам.

В тій цілі проголошуємо цьогорічний місяць лютий місяцем боротьби з алкоголем і коршмами.

Нехай кожній із нас в цьому році місяці лютому від самого себе.

Зречімся вживати цієї страшної отруї і перестанемо до неї других сподіватися!

Відвикаймо від поганих і згубних п'яцьких звичок!

Виховуймо нашу молодь, квіт нашого народу, в повній повздержності від алкоголю!

Вчімся заступати шкідливі алкогольні напитки нешкідливими без алкоголю!

Нехай у кожній громаді відбується публіцистична боротьба проти коршми!

Не відкривайте при Ваших операціях „дрібної продажі фляшккового пива“, яке нарівні з горілкою є отруєю та спричинником деморалізації!

Нехай не буде в нас ні одної читальні, „Лугу“, „Сокола“, брацтва, Кружка „Рідної Школи“, чи якого небудь іншого культурно-освітнього товариства, яке не відбуло би в місяці лютому бодей одних сходів, присвячених боротьбі з алкоголізмом! Нехай не буде в краю ні одної філії „Просвіти“, яка не причинилась би до скликання протиялькогольного віча!

Вступаймо масово в члени Українського Протиялькогольного Товариства „Відродження“ і засновуймо в кожній громаді його кружки та філії, в яких згуртувались би всі громадяни й громадянки, що словом і добрим прикладом хочуть ширити тверезість!

Не словом, а ділом докажимо, що ми живий, великий народ, який хоче кращого Завтра й уміє до нього змагатися!

Про всі заходи й успіхи в боротьбі проти алкоголю просимо, сповіщати Редакцію журналу „Ми Молоді“, органу українського протиялькогольного руху в Рогатині.

Львів-Рогатин, 1. II. 1929.

Виділи Товариств: Просвіта, Рідна Школа, Учительська Громада, Взаємна Поміч українських учителів, Товариство допомоги укр. інвалідам, Сокиль-Батько, Освідомість, Сільський Господар, Зоря, Союз Українок, Українське Лікарське Товариство, Студентська Громада, Медична Громада, Відродження, Союз протиялькогольних гуртків молоді.

Страшний ворог.

(Правдиве оповідання).

Більше як сорок літ минуло, а ще й тепер тямиться. Мені було яких дванадцять літ і це були вакації. Тільки ті, що пересиділи літа на шкільних лавках і потрохи голодували по всіляких „станціях“, тільки вони зрозуміють, який рай вакації.

Вганяеш верхи конем, купаєшся, ловиш рибу, їдиш човном — тільки і думки, що про забаву, а журби на душі ніякої.

І за тих шістьох місяців винагороджуєш собі за всі недоїдання, за всі примусові станційні пости. І мама годувє і природа постачає по черзі: вишні, черешні, білі сливки, веприни, порічки, суниця, малини, усього так багато, що навіть перегородній студентик виповнюється і заокруглюється через вакації на славу.

Був чудовий, липневий ранок, коли батько мене розбудив, щоби піти до ріки скупатись. Ще тільки сонце виходило ізза гори і надворі було холодно. Густа роса прикривала наче павутинням кождо рослину. Селянські обістя стали оживати. Господарі ладили хліборобські знаряддя. Хто кледав косу, хто мастив

Польський сойм.

Наради повного сойму в останній двох тижнях були присвячені дальшій бюджетовій дебаті.

Промова пос. Кохана.

В дискусії над бюджетом міністерства публичних робіт забрав голос між іншими пос. Кохан (Укр. Клюб). Промовець порушив справу державних доріг. Українське населення платить високі податки і дає безплатний шарварок, але в заміну майже нічого не дістає. З фондів, які йдуть на ці цілі, на українські землі припадають дрібні гроші. Промовець доказує, що на 100 кв. км. у корінній Польщі є 20 км. дороги, в Галичині 26, а на північно-західних українських землях лише 1.7 км. Доказує цифрами, що на слідує рік українське населення дістане в найкращому випадку 24 км. нових доріг. Так само українське населення є покривдене щодо допомоги на самоврядування на публичні роботи. Тут промовець згадує між іншим історію дороги Косів-Жабє. Уряд не має належного зроуміння для потреб українського селянського населення. Дальше промовець обговорює кривдичу політику регуляції рік і гірських потоків. Щодо розбудови краю, то торкається вона виключно українських земель, бо головню тут шадла війна. Ще 50.000 нашого населення живе по ліпняках і бараках. Промовець наводить подробиці найбільше знищені околиці. Спорить з відповідю міністра публ. робіт, даюю на комісії пос. Завалицутові, який казав, що українські землі не користали з фондів на відбудову краєв. З досить великих фондів призначених на цю відбудову українські селяни користали дуже мало, бо гроші йшли на відбудову фільварків, на розбудову колоній та військових осад. Щодо водної господарки промовець пригадує інтерпеляцію Українського Клубу в справі катастрофальної водної господарки в повіті Рава Руська.

Пос. Коханови відповів міністер Морачевський, боронячи своєї господарки.

Промова пос. Великановича.

При дебаті над бюджетом міністерства освіти промовляв пос. Великанович, що порушив такі справи. Він подав характеристику польської шкільної політики від початку існування польської держави. Переходячи до шкільного виховання і народних шкіл, покликуювався на слова великих педагогів, що вказували на значіння тих шкіл для виховання народу. Одночасно показав на фактах, як виглядає шкільна опіка в середніх школах на українських землях. Подав приклади про заборону молитви в школі рідною мовою. Описав навіть етатистичну школу, існуючих до року 1918 до року 1924, після плебісциту і від сандийного уряду. Окремий уступ присвятив законowi Грabsького. Підкреслює, що коли в 1925 р. замість 3662 народних шкіл залишилося лише 1059 з українською викладавою мовою і 1683 утравквистичних, то в р. 1927/28 маємо вже за-

ледви 771 українських народних шкіл, а з того ані одної на північно-західних землях. В біжучому році загальне число українських народних шкіл у Польщі спаде мабуть ще нижче. Описав говорив про утравквєм і його справжній характер, перейшов до шкільних пдручників, головню в науці історії України і порушив справу переносення учителів. Згадав про труднощі користування законом з 1924 р. себто боротьбу шляхом складання декларацій за рідну школу, коли одночасно польське населення може боротися перед утравквєм надвечайню легко. Перейшов до справи шкільних будинків, існуючих та нових і до розпланування шкільної сітки. Потім навів слова польських політиків і педагогів, настільки Польща звязує науку з політикою. Описав говорив про середні і професійні школи. Згадав про Господарську Академію в Подбрадах, про вчительські семінарії, про українське приватне шкільництво, про справу українського університету і врешті про „Р. Школу“ і „Просвіту“. Вкінці говорив про справу научних установ, як бібліотеки й ін. Залишив промову цитатом самого Стан. Грabsького про це, що спольнення народу назвіть при приноровлюванні в найбільш вишуканий спосіб, є в нинішній добі не викональне.

Промова пос. о. д-ра Пеліха.

При дебаті над бюджетом міністерства освіти промовляв також пос. о. д-р. Пеліх, займаючися головню політикою в церковній ділянці. Українці, які живуть в границях польської держави, належать до двох церков: до обряду греко-католицького та до православно-віроісповідання. Український нарід православно-віроісповідання, хоча ріднитесь в догмах і канонах від церкви католицької, та всетаки має глибоку віру в Бога. Наказом правди було залишити ту справу українському духовенству, а не робити з неї предмету політичних торгів. Тимчасом ми бачили й бачимо, як польська політика використовує церкву для своїх цілей. Торяться т. зв. римсько-католицький костел східно-славянського обряду. Після того наводить низку прикладів недоцупнення греко-католицьких парах Східну Галичину. Так само наводить приклади штучного допомагання адміністрацією в Галичині рідних сект і православия на шкоду греко-католицької церкви. Нарід польський ставив до польського кліру в часах своєї неволі дуже високі вимоги. І ми студіюємо історію розвитку польської думки та участь в ній польських душпастирів і подивляємо їх громадську діяльність. Тимчасом від греко-католицького духовенства вимагається заперестання всякої громадської праці, включно з участю в читальнях, кооперативах, а навіть у курсах для неграмотних. Дальше промовець говорить про справу переходу з віри греко-католицької на римсько-католицьку, про переслідування українського духовенства, яке простигається навіть на вдови і сироти по священниках. Описав порушив справу кате-

хитур і української мови в урядуванні парохіяльних урядів. Вірні українські церкви мають довіря до своїх душпастирів і вони його не заведуть, свідомі почесної ролі української церкви і її духовенства для історії українського народу. Греко-католицьке духовенство не аретється ніколи громадських обовязків і буде боротися за поправу долі своїх вірних в імя правди, яка є одинака і яка мусить побідити.

Промова пос. В. Загайкевича.

При дебаті над бюджетом міністерства справедливости забрав слово пос. д-р Вол. Загайкевич. На вступі звернув увагу на дивогляд, що міністерство справедливости, яке повинно стояти поза всякою політикою, має на собі найбільш яскраві знамена політичного знаряддя виконавчої влади. Таким робом зверхню провідну засаду конституції про рівнорядність влади законодавчої, виконавчої і виміру справедливости. Промовець вказав на вічно ще неполагоджену справу ухилення соймом правового декрету, згадав розпорядок про устрій загальних судів і декрет про організацію тюремництва. Цей останній декрет позбавив судейський чинник впливів і надзору над тюремництвом. Переходячи до відношення міністерства справедливости до українського населення, промовець почав від політичних процесів, їх скількості і кар та способу їх переведення. Серед численних прикладів вказав на арештування гімназійних учеників у Яворові, яких шобню після 38-денної слідчої вазни випущено на волю, як цілком невинних, дальше на арештування селян у Тернопільщині і на випадки, які в яскравій суперечности стоять з приписами конституції і кариного закону про слідчу вазницію. Зокрема промовець присвятив багато уваги передаванню українських справ присяжним судам, в яких не засідають судді української національности. Окремий уступ присвячує листопадним подіям, після чого промовець перейшов до конфіскаційних справ. Українські часописи конфіскуються за промови, виголошені українськими посланцями в сойм. Тижневик „Свобода“ на 52 митулорічних чисел був 23 рази сконфіскаований. Тепер вводитьсь спеціальну процедуру конфіскавання газет, щоби наложити на видавництва як найбільш матеріальні страти. Промовець гостро виступає проти нехтування української мови в судівництві навіть у скромних рамках т. зв. язикового закону. Тут висувається так само незнання української мови суддями на території з більшістю українського населення. На основі того права промовець стверджує, що відносно в судівництві від попереднього до теперішнього бюджету не підлягали найменшій поправі, а всі виводи пана міністра справедливости не заперечують оскарженням, які підносять українці.

Бюджетове голосування.

В суботу, 9. п. м. відбулося голосування в другім читанню, а в понеділок, 11. п. м. в третім читанню бюджетового закону. Згідно з вислідом останнього

віз, або направляв шлюю чи обротанку. Вже майже з кождо хати курився дим, легко сірим стовпом ід небу.

Ми вийшли за село, а тут перед нами і ріка. На берегах ринь, а вода чиста і рвуча. Пішли ми у те місце, де найбільші „барани“ біли. Батько раз-два і вже був у воді, але я скрадався до неї, як котик. Не диво, бо вода здавалась холодна, як лід. Батько жартував, що я не козак, а баба і на таке слово я бурнув цілим тілом у „барани“.

Неначе окропом спарило. Пару мінут і вже по купелі. Зуби даєленкотять, а ціле тіло червоне, як зварений рак. Але як тільки надяг сорочку і штани, стало так приємно, тепло і весело, що те почування заплатило з лихвою і за ранне вставання і за холодну купіль. А батько ще й пригощав:

— Гартуйся хлопче, поки молодий, а переживеш у здоровлю цілий свій вік.

Гей, як смакував сніданок!

Ще сиділи при столі, коли мама щось шепнула татови до уха. Тато встали зараз і вийшли до сінки. Мене задікавило і я пішов підирцем за ними

У сінках я побачив жebraка в подертій і старій, але „панській“ ноші. Зістарілий, брудний, гидкого вигляду. Мене дуже вразило лице, покрите гейби коростюю і бородавками, з темно-червоним, майже синім носом.

Мене дуже здивувало, що батько подав на звітання руку, та що завів жebraка до до гостинної кімнати.

Коли мама спостерігли мене, скартали мою цікавість і вигнали мене надвір. Там я дуже скоро найшов собі розривку, бо побачив на перелазі мого доброго товариша, Василя. З ним та другим селянським хлопцем пішли у трох до потоку ловити раки.

Вислідом нашого збірного „печерування“ було кілька „шкара-дупників“, яких ми таки зараз спекли і зіли. Відтак зайшли у плесо і купались та плавали майже до обіду. Виголодніли пішли до саду, наїлися черешень і побігли домів на полуденок.

У хлопчій памяти я вже й забув за жebraка у панському лахміттю, якого тато привитав як знакомого та завів був до гостинної кімнати.

Але по обіді тато пішли у поле, мама закликали мене на рундук і стали оповідати.

— Ти бачив того бідного чоло-

віка, що був тут нині рано! Ти вилів, як він нужденно убраний, який він марний і сходований. Він тепер ходить по жebraх, але колінь він був богатир на піду губу. До жebraчої торби довело його п'янство!

— Яке то страшне, мамо!

— Ще і як страшно! Отой жebraк то татів шкільний товариш. Разом ходили до школи Василян в Бучачі. Ти знаєш, що тато були „преміантом“, що вчилися найкраще з усіх. Але вони кажуть, що отой нещасний то все під пару з ними ішов. Тато були „перший фортуг“, а він зараз другий. Він з дуже багатого роду Вірмен, з Паскасів. Його батько лишив йому два села, а кілько гроший готівкою, того ніхто не вгадає.

— І він усе те протратив?

— Не тільки власну спадщину, але також велике майно, яке взяв за жінку!

— А що-ж вона бідна робить?

— Її вже нема на світі. З журби, з плачу захоріла і померла десь на ласці у когось з родини.

— А чомуж його родина не притулить при собі?

— Пробували, та ніяк не вдається. Потягне щонебудь з хати і просто до шинку та вже так зацелється, що наробить сорому без міри

БЛІДНИЦЮ

БРАК КРОВИ усуває

М-ра КШИШТОФОРСЬКОГО

ВИНО ХІНОВО-ЗАЛІЗНЕ на ес-анській маляді регулює жіночі недомогання, додає сили, збуджує апетит, причиняє кров, швидко повертає сили жінкам по злогах, а спеціально лікарі поручають у грудних недугах, по перебутих важких недугах, при загальному ослабленню, обірванні, при нехитті до життя, млістях, заворотах голови, фізичнім і духовім вичерпанню. До набуття в антиках і другеріях а де нема на складі, замовляти прямо в фабриці, щоб остерігтися підробок, виразно жадати М-ра Кшиштофорського **ВИНО ХІНОВО-ЗАЛІЗНЕ**. Підоблені відкинути! Менша пляшка з переслікою зол. 3.50, 5 пляшок 13 зол. — Подвійна пляшка з переслікою зол. 5.00, 5 пляшок 22 зол. Виключний склад і вирб на Польщу: Хемчла фабрика Mr. Krzy sztoforski, Tarnów VII. 15-?

видатків у майбутньому бюджетовому голосування загальна сума державних році має вносити 2 мільярди 785.045.141 зл. а державних доходів 2 мільярди 002.595.941 зл., так що має лишитись надвишка 177.550.800 зл. Урядову поправку на привертнення диспозиційного фонду для мінстерства внутрішніх справ в сумі 6 мільонів (на боротьбу з комуністами і національними меншостями — як казав мін. Скішинський) відкинено.

Соїм і українці.

Всі українські поправки, зголошені до бюджету, відкинено. Зате прийнято поправку вшехпольського посла Корнєвського, якою счеркнено підмогу для гот. „Сільський Господар“ в сумі 158.000. Счеркнено також допомогу рільній меліорації, на хліборобські досвіди, піднесення годівлі худоби та ветеринарні цілі. Тим способом польський соїм показав свою толеранцію для українців, якою чвалилися недавно мінстер Залескі, та зрозуміння для хліборобських інтересів держави.

Крім того прийнято поправку уряду на зменшення вьоти, призначеної на організацію українського університету, із 200 тисяч на 90 тисяч. Так дається про культурні потреби національних меншостей, загарантовані конституцією і міжнародними договорами!

Найблинше засідання ві второк, 19 лютого ц. р.

Проти українського університету

польські офіцири й „обронці“ Львова.

Бюджетова комісія в польському соїмі ухвалила, як відомо, вставити до бюджету 200.000 зл. на організацію українського університету у Львові. Ніхто з українців не брав цієї ухвали поважно, бо вона є кпинями з поважної справи, а проте вже знайшлися поляки, що рішили недопустити до заложення україн-

І отак він скитається з місця на місце; вижебрає що може, аби тільки мати пару центів на горівку. Колись здібний, багатий, поважний чоловік, а нині людська руїна без спуду і чести.

Ще страшніше вражіння зробило на мене, коли я побачив запарошеного чоловіка, у священничій одежі, як заходив на наше подвірє.

Він був у нас на вечері і заночував. Але я не мав уже нагоди його видіти, бо тільки батько засів з ним до стола, а наша фіра відвезла його до сусіднього священника, тоді, коли я був далеко від дому.

І знову мама закликали мене і розповіли, дуже обережно, що той нещасний священник, через пиянство, втратив всі священничі права і скитається від прихідства до прихідства, наче Каїн, по цілому краю.

Пізніше я довідався, кілько страшною трагедією було в того нещасного священника. А причиною і тут було: пиянство.

Нехай Бог стереже кожного від пиянського налогу, проти якого не має сили ні здібність, ні розум, ні честь ані стан, коли той наліг заводити цілком чоловіком.

Людько Наум.

ського університету у Львові. Перший виступив проти цього „союз польських резервожих офіцирів“, а до них прилучився „союз оборонців Львова“. Вони запротестували проти ухвали бюджетової комісії і вівзвали польських послів, щоб соїм не затвердив її. Не остався позаду також „корпус вислужених військових“, який також станув в обороні: „польскости Львова“.

Всі ті голоси не осттали без наслідку, бо соїм зредукував повислу суму до 90.000 зл., значить, убив цілу справу.

Вічевий рух.

Справоздавчі віча пос. Тершаківія.

Під кінець грудня м. р. відбув пос. Гр. Тершаковець ряд справоздавчих віч у лиському і ярославському повіті. На вічу у *Воли Миловій* пов. Лисько, зібралось кількасот громадян, місцевих і сусідніх сіл, під проточом о. Варехи і о. Вітошинського. Після звіту з діяльності Української Парляментарної Репрезентації і дискусії, ухвалено резолюції з признанням для українських послів. Подібне віче відбулося у *Смілнику*, де мимо сильного морозу зібралось на подвірю пароха о. Вітошинського кількасот громадян.

Дня 22, грудня відбув пос. Тершаковець справоздавче віче в *Мякіши новім* пов. Ярослав, де м сцевий парох о. Лішинський відступив на ту ціль велику салю на прихідстві. Були люди також з околиці. Після промови посла зібрані ухвалили повне дозіря для пос. Тершаківія та Укр. Парл. Репрезентації. Про справоздавче віче пос. Тершаківія в *Порбханку* пов. Ярослав була вже згадка.

Справоздавче віче сенатора Татомира.

Дня 30, грудня м. р. відбулося справоздавче віче сенатора о. Юл. Татомира в *Блажові*, самбірського повіту. Участь у вічу взяли місцеві громаляне із Монастирця. По рефераті о. Татомира і дискусії та ухваленню довіря Українській Парляментарній Репрезентації, а зокрема о. Татомирови, віче покінчилося відспіванням національного гимну.

При народній праці.

Господарська організація в Самбірщині.

Дня 31, грудня м. р. скликано в Самборі повітозу господарську раду делегатів кружків Сільського Господаря. Виготосили реферати: про штучні погної на весну інж. Погорецький, про шовківництво проф. Филичак і п. Шенбель, про громадські бюджети сенатор о. Татомир.

Подібна нарада кружків Сільського Господаря і Кооперативів відбулася в *Старому Самборі* під проводом голови філії о. декана Андрія Бенціна. Присутні на нараді в числі до 150 делегатів вислухали рефератів інж. Погорецького і п. Шенбля зі Самбора.

Дня 3, січня покінчився в *Самборі* господарсько-кооперативний курс, уладжений філією Сільського Господаря, роздачею свідочств і дарових книжок. Попереднього дня відбулися іспити з обсягу агрономії, ветеринарії, теорії кооперації і книговодства під проводом голови філії сенатора о. Тотомира, інж. Кочергана і д-ра Кульчицького. 16 курсантів видержало іспит зі всіх предметів.

Політичні в'язні у Львові.

Інтервенція посла Ів. Ліцинського.

Тому, що тюремна управа відібрала деяким політичним в'язням частину управень, українські політичні в'язні на знак протесту проголосили були недавно однодневу голодівку і не доторвали. До тюрем-

ної управи поставили вони ряд домагаь, як нпр. щоб не держано їх в келіях разом із засудженими вже комуністами, які їм дуже докучають, щоб дозволено всі українські часописи і брошури, які прохоять ценауру в Польщі, щоб приєпішити слідство, яке звичайно проволікається далше зажадали пригрівання харчів, деякої свободи в переході з келії до келії і т. п.

В тій справі інтерпелював дня 4. лютого ц. р. з рамени Української Парляментарної Репрезентації пос. Іван Лішинський і відбув нараду зі судєю п. Ояком та начальником турми п. Маввским. Посол Лішинський просидів між в'язнями більш 2 і пів години.

Страшна зима.

Від 150 літ не було такої.

Сьогорічна зима буде записана в історії як одна з найгірших, які знає людська память. Таких страшних морозів, як переживаємо в останніх тижнях, не було в Європі від 150 літ. В Польщі мороз доходив ночами до 40 степенів, а в днину термометер показує до 30. Подібна студінь падає в інших європейських краях, північних і полудневих. У Фінляндії температура впала до 45 степенів нижше зера, в Архангельську до 57! Що дється на Сибірі, страшно подумати.

Наслідком небувалих морозів у Польщі припинився залізничий рух. Потріскали шини, позаморозали паровози, порвалися телеграфні дроти. Майже на всіх залізничних лініях станули потяги. В краю замерзло батато лютий, по л'сах вигибла личина (серпи). Бідне населення, що не має опалу, ні порятного даху над головою, терпить страшні муки. У Львові коцо 2.000 осіб відморозжє собі що день уха, ноги і т. п. Остра зима перемінилась в загальне стихійне нещастя, потрібно як неврожай, посуха або повінь. По містах забракло вугля, по селах дров. Як так довше потреває, грозить загальна загибель.

Надзвичайно гостру студінь пояонюють волякю. Отні шукують причини в плямах на сонці, другі в зміні теплої морської струї, що плила доси з полудня попри західні береги Європи. Зате прийшла струя замороженого повітря від північного бігуна. Кажуть, що морози скінчаться не скоро і будуть що зими повторятися.

3 північних українських земель.

Бджільництво. На Волині нараховують тисячі селянських пасік. На жаль, українські пасічники досі не були організовані. В минулому році пасічничого повстало в Крем'янці та оголошено статут кооперативи „Пасіка“ в Ковлі. Філія „Сільського Господаря“ в Луцьку теж поставила собі метою скликати зід пасічників і організувати кооперативу. Взагалі на організацію пасічництва на північно-західних землях треба звернути серйозну увагу. Цю ділянку хочуть захопити з політичною метою наші сусіди. В Луцьку навіть існує польська пасічничя кооператива, яка обіцяє помічку й тим затягає українців. Для кращої спокуси закликає до праці українського агронома п. Архипенка. 20. січня відбулися збори цієї кооперативи, які виявили дефіцит і дуже мало зацікавлення з боку наших селян. Отже українська кооператива є необхідна.

Праця філії „Сільського Господаря“ в Луцьку. 31. січня відбулося засідання ради згаданой філії. Про організаційну й пропагандову роботу президії склав звіт головою п. В. Островський. Випущено відозву до селянства в кількості трьох тисяч примірників, пороблені заходи до організованого збуту волокна й деревляних виробів, а також до перенесення робіт по меліорації, комасанії, поширено чимало сільсько-господарської літератури, голова мав пропагандові бесіди в двох селах і т. п. На пропозицію президії рада ухвалила: скликати в Луцьку зід пасічників, улаштувати шоленні сільсько-господарські курси.

закласти з весною біля Луцька зразковий город і т. п.

З просвітнянського руху. Загальні збори філії Луцької „Просвіти“ в с. Підгайцях, які відбулися під загальним проводом делегата „Просвіти“ п. В. Островського, ухвалили приступити до підготовки будови народнього дому (обрано ком.тет) і вислати привітання матірньому Т-ву „Просвіта“ у Львові з приводу ювілею. П. Островський в довгій промові ознайомив збори з завданнями й працею „Сільського Господаря“.

Що чувати у світі?

Пакт Келььога. Варшавський соїм прийняв дня 7. ц. м. проект закона про затвердження мирового пакту (умови) Келььога. Таким чином мирового пакту радянського уряду увінчалась повним успіхом, тимбільше що й сусідні держави, а саме Литва, Естонія, Латвія, Фінляндія та Румунія взяли участь в тій акції. Рівночасно Німеччина та цілий ряд інших європейських держав затвердили пакт Келььога, отже настало замчення бодай на найблинший час.

В Римі зайшла велика політична подія, що видвигнула в Європі нову державу, а саме церковну. Між італійським урядом і папою прийшло до порозуміння, на основі якого італійський уряд визнає Ватикан (осідок папи) самостійною церковною державою, що перестала існувати тому 50 літ. Дня 11. лютого ц. р. диктатор Муссоліні і кардинал Гаспарі підписали акт, яким італійський король визнає державну самостійність Ватикану (нальські палати з городом і найблизшою околицею) а папа аркається інших земель, що належали голісь до римської держави. З тою хвилею папа перестав бути в'язнем Ватикану і може свобідно виїждити, куди хоче.

Американсько-англійський спір за панування на морях загострюється. Північно-американський уряд рішив вибудувати нових 15 кружляків і великий корабель, що має служити літаком до причалювання на повному морі. Американці говорять ясно, що їхня фльота мусить перевищати не тільки англійську, але й всі комбінації чужих фльот. Це відповідь на англійсько-французький морський договір. Одночасно вступила з пляями нових збрень Франція та Італія, не говорячи вже про Англію, яка пильно слідить за рухами Америки. Все те не шкодить тим державам поратися коло мирового пакту Келььога.

НОВИНКИ.

— **За весніні шкоди.** У Львові утворився „Центральний Союз оборони вірительностей“ (вул. Охоронок ч. 1.), що хоче спонувати соїм до зміни вальоризаційного закону а уряд до сплати відшколовань, при чанних оцінкових комісіями особам, пошкодованим війною і 10-літним обезціненням. Союз скликає нараду при спілучасті послів і сенаторів.

— **Політичні процеси у Львові.** Дня 18. ц. м. вічність у Львові судова розправа проти 22 мешканців (серед них 9 жінок) села Гребенного повіт Рава руська за злочин публичного насильства. Це закінчення відомих подій, коли поліція стріляла до людей. Рівночасно буде йти розправа проти 23 осіб з Тернопільщини за комун стичну агітацію.

— **Зловживання на залізницях.** В Раві руській арештовано начальника станції Мик. Білівського за різні зловживання. Державний скарб потерпів шкоду на сотки тисяч зл.

— **З Кут до Вишніці.** Польсько-румунська гранична комісія перенеслась з Кут до Вишніці на найблинші три роки.

— **За в'язку дров.** В лісі коло Якторова пов. Перемишляни свя лісного сторожа Стефан Стефурак змаскрував тяжко глухонімого Мирона Куцка, зловивши його з в'язкою дров. Він ранив його вистрілом в ногу і вибив люфюю зуби. Стефурака арештовано.

— **Помежа в касарні.** В Тереховлі вихух огонь в касарні 9. ц. улавів. Згорів магазин з мундурами та іншими військовими річами.

— **Убивство вітчима.** В селі Медузі пов. Станіславів Юрко Ломага убив свякромю свого вітчима Семка Горинаця. Причиною злочину був мастковий спір.

— **Десять циганів замерзло.** В однім селі в Чехословаччині найшли десятеро замерзалих людей. Показалось, що була це родина вочівників циганів, котрі розложили шатро під голим небом і розпалили огонь. Бездомні люди заснули при теплі, а коли огонь погас, замерзли.

— **Згорів бровар.** В Диківі старім пов. Любачів згорів бровар барона Ватмана. Шкода вносить поперх 300.000 зол.

— **Брат убив брата.** Господарі Васьиль і Петро Лешки в Довголиці пов. Стрий вибрали до ліса на дозволене полювання. Василь пішов наперед наганяти звірину, а Петро стояв у засідці. Нараз почув, що щось в гушавині тріщить. Думаючи, що то звірина, вистрілів і поцілів свого брата. Жертву своєї помилки завіз до дому, де брат від упливу крові помер; Петра арештовано.

— **Жертви любови і морозу.** Михайло Сингула із Ставниного пов. Холм вибрався до своєї нареченої в сусіднім селі. По дорозі заскочила його сніговина і він замерз. — Зарібіж Іван Марусій, вертаючи з Дрогобича до Меденич, змучився і сів на землі. Переїжджаюча фіра найшла його замерзлого.

— **Зловживання при військових доставках.** В Яблоннім арештовано поручника Альойза Колодія з 2. полку залізничних саперів. Слідство виказало, що Колодій допустився прошевих зловживань на суму 100.000 ал. Крім того арештовано пор. Буковецького і військового доставника Вл. Лавіна, що були в порозумінню з Колодієм. До Іванової хати дісталась також його любовниця Осухівна, що дістала від Колодія більші суми грошей.

Присилайте передплату!

В справі парцеляції церковних ґрунтів.

На численні заміти і запитання, які приходять до Т-ва „Сільський Господар“ в справі парцеляції ерекціональних (церковних) земель, подається до відома:

Підставою до парцеляції ерекціональних земель є постанови конкордату арт. 84. уст. 5, який звучить: Щоби поліпшити господарське і суспільне положення рільничого населення і щоби тим більше скріпити християнський мир в краю, Св. Столиця годиться на це, щоби Річпосполита Польська викупила від єпископських бенедикцій, семинарій, капітульних бенедикцій, котрі посідають землі добра кількості рільної землі, які перевищують для кожної з цих одиниць: 15 до 30 га, відповідно до якості землі для парохії і звичайні бенедикції, 180 га для капітули, 180 га єпископського стола і 180 га для семінарії. Уступ 9. цього артикулу постановляє, що: правні особи церковні і чернечі матимуть право на рівні з правними особами світськими переводити безпосередньо парцеляцію орної землі, до них приналежної.

На підставі цих постанов зарядили ординаріати спис ерекціональних земель та частинну відпродаж їх м.ж селян. Ці зарядження ординаріатів як щодо обсягу землі, яка підпадала розпродажі, так і щодо формальності розпродажі оперті на довільний правничий інтерпретації (розумінню) постанов конкордату. Ця інтерпретація приймає, що: 1) під рільним ужитком треба розуміти виключно орну землю; 2) що постанови конкордату, які мають силу закону, треба трактувати зовсім окремо від постанов закону про земельну реформу, та 3) що постанови земельного закону про оборот землею та про запас землі, який підлягає земельній реформі, не відносяться до ерекціональних земель.

Справа парцеляції ерекціональних земель має загальне значення. Треба мати на увазі, що вимір ерекціональних земель, які підлягають парцеляції, вноситься около 50.000 моргів. В порівнянню до запотребування землі серед нашого селянства є це вимір не надто великий. Всеж таки може він хоч де в якій мірі доповнити певне число малоземельних господарств на самовистарчальні господарства. Крім цього змінює ця парцеляція стан посідання приблизно на 1.100 господарств гр. кат. парохій, що теоретично у нашій нації майже одинокий тип середніх господарств, які серед наших обставин повинні мати окреме значіння для сільсько-господарської продукції. З цих причин не могла справа парцеляції ерекціональних земель бути байдужою для Т-ва „Сільський Господар“, як становаї хліборобської організації, що покликає українською суспільністю дбати про розвій хліборобств українського народу. Для Т-ва „Сільський Господар“ заздалегідь не було сумнівне, що арт. 24. конкордату становить частинне питання земельної реформи і є тільки рамковими постановами, яких переведення і виконання мусить бути вповні згідне з постановами земельного закону. Та-

кий погляд на справу обоснований досвідом Товариства в длянці земельних реформ і напрямними, якими руководиться міністер земельних реформ при вирішенню земельного питання. З особна для вирішення, які землі підлягають парцеляції, не може бути міродійним правниче розумовання над поняттям „земля рільна“, а рішають поняття сільсько-господарської продукції.

Земельний закон ясно означає, що треба розуміти під рільними землями, а державні установи мають в самім конкордаті достаточний засіб до переведення цих постанов.

Виходячи зі становища інтересів хліборобських. Т-во „Сільський Господар“ внесло дня 19. жовтня 1928 р. до всіх трьох гр. кат. ординаріатів меморіал, в якому ясовано плян переведення земельної реформи на ерекціональних землях. Загальні напрями цього меморіалу зміряють до: 1) переведення часті ерекціональних земель, що підлягають парцеляції, в руки селянства через продаж з вільної руки по ціні дійсної вартості; 2) кредитування купна землі через банкові установи; 3) змобілізування капіталу через продаж землі, який тюрчачи сталий дотаційний фонд духовенства мігби бути підставою збільшення хліборобської продукції взагалі, а на ерекціональних господарствах зокрема; 4) до реформи самих ерекціональних господарств при загальному осягненню найвишого виміру полишеної землі 30 га для кожної ерекції.

На цей меморіал Т-во „Сільський Господар“ не дістало відповіді. Між тим появились розпорядки львівського і станіславського ординаріату про переведення частинної розпродажі землі: в дещо відмінній формі в станіславській дієцезії і в львівській дієцезії. В львівській дієцезії митр. ординаріат зарядив особнім обіжником розпродаж землі через ліцитацію. В поясненню до обіжника додано, що це не має бути дійсною ліцитацією, а тільки свого рода офертою для орентації місцевих сін і уможливлення купна загалом парохіян, при чому в першу чергу мають бути узгайнені малоземельні селяне. Остаточну продаж мавби затвердити на підставі переведеної ліцитації митр. ординаріат. З численних жалень, які надходять до нашого Товариства, виходить, що дійсне переведення на міслах відбігло від намірів інструкції і в багатьох випадках стало причиною недоведення парохіян.

З формального боку, тому, що розпродаж не була заздалегідь зголошена земельним урядом і діялась без їх відома та попереднього затвердження парцеляції, як це постановляє земельний закон, дало земельним урядом притоку до здержання продажу.

(Конець буде).

В справі інвалідських рент.

На українських землях під Польшею є багато військових інвалідів а також вдів і сиріт по улавших, що не побирають ще до тепер належної їм ренти. На перешкоді до такої ренти стояв §. 24. закону з дня 18. березня 1921, котрий означає останній речинець виношення подання о призначення ренти на рік по увільненню з військової служби. Хотий дальші уступі §. 24. а то а) і б) допускають можливість одержання ренти поза означеним речинцем, однак стараючися стрічались з такими перешкодами, що вже по перших пробах резигнували з дальших заходів.

На підставі тих уступів згаданого параграфу треба було не тільки предложити урядове свідцтво лікарське на доказ причинового зв'язку між хоробою а службою військовою, але також докзати, що інтересований в часі означеного речення був за границею і не міг на час повернути або з браку грошей на дорогу, або з причини заманеної границі, або що його хороба була причиною спізненого повороту.

Українські посли, обідаючи свої повіти, стрічали багато таких покривджених нещасливців і тому розпочали старання в сеймі, вносячи законопроект про визначення додаткового речинця для переведення додаткової реєстрації тих інвалідів, які до тепер ренти не побирають. Є вигляди, що законопроект перейде і буде переведена додаткова реєстрація і тому слід заздалегідь поенакомити широкий загал нашої суспільності з найважливішими постановами закона інвалідського закона.

Найперше треба зазначити, що заосмотрення позісталих по інвалідах чи на війні погиблих вдів, сиріт та родичів не є зв'язане з речинцем виношення

подань, а тільки на підставі закона з 4. серпня 1922 В. з. Д. Ч. 67. постановлено, що о скільки претенсія о заосмотрення не зістала зголошена на протязі одного року, то признана рента буде числитися від першого дня слідуочого по зголошенню місяця.

Оскільки вдови і сироти належного їм заосмотрення не побирають, можуть безпереривно вносити подання в тій справі.

Інваліди, коли стараються о ренту самі за себе, можуть вносити подання або через повітові доповнюючі команди, з Галичини до скарбової палати в Кракові а з Волині, Холмщини, Полісся і Підляся до Варшави або до згаданих палат безпосередно. Зате сироти до потибиш, оскільки мають всі потрібні документи, повинні вносити подання просто на адресу згаданих скарбових палат.

Право до ренти мають всі особи, котрі є горожанами річпосполитої польської, служили при війську австрійським в часі між 1. серпня 1914 а 1. листопада 1918, при війську російським між 1. серпня 1914 а 1. марта 1918 і при війську польським почавши від серпня 1914, і стали в часі війни інвалідами при утраті що найменше 15 процент здібности заробкування.

Після додаткових законів набули право до ренти також непольські горожане, що воювали за незалежність Польщі.

Право до ренти мають позістали по воєнних інвалідах, забитих або померлих в часі війни, а котрих смерть стояла у зв'язі з військовою службою, а то: вдови, шлюбні діти, нешлюбні діти (котрих батьківство судово стверджено), діти адоптовані і родичі.

Щоби дістати інвалідську ренту, найважливіше є докзати, що хороба чи каліцтво інваліда стоить в причиновій зв'язі з військовою службою, а до цього можуть послужити різні військові документи, як військово-лікарське свідцтво, всякі посвідки шпитальні, витяги із шпитальних записок, книжки і інвалідські легітимації, засвідчення протезові, засвідчення здоровотні і т. п.

При недостатці документів, які ствердили зв'язок каліцтва з військовою службою, треба предложити протокол, списаний зі свідками адміністраційною владою (старостом).

Крім того належить предложити декларацию, то є виповнений формуляр, який можна дістати в старостстві а навіть повинен знаходитися в кожнім громадським уряді. Якби не було, можна самому зробити її з пів аркуша паперу. В тій декларції наводяться такі рубрики: 1. Імя і назвіско інваліда. 2. Категорія приналежності. 3. Категорія інваліда. 4. Місце замешкання. 5. Стан (вільний, женатий, імя жінки). 6. Яку посаду має інвалід? 7. Чи має нерухомий масток, висовість доходу місячно. 8. Чи був в інвалідським заведенню? 9. Чи жінка занята в державній службі? 10. Кілько має дітей (подати імена і рік уродження). 11. Котрі діти понад 18 літ не можуть самостійно удержуватися? 12. Котрі діти не подружжися? 13. Чи перед каліцтвом вів з жінкою спільну господарку. — Інвалідів є 10 категорій, залежно від проценту втраченої заріркової здібности.

Коли стараючися о інвалідську ренту, має потрібні документи, долучає ще свою метрику, свідцтво громадської приналежності, пише подання посередньо або безпосередньо до скарбової палати, котра візве його предложити потрібні ще документи а також станути перед військовою комісією, що провірить степен його неадібности.

Коли інвалідові ходило о додаток дорожжяний, кваліфікаційний, додаток на догляд або зміну з причини погіршення хороби, треба за кожним разом вносити окреме подання, а в тім випадку найкраще звернутися до совісного адвоката українця, бо в деяких випадках заходять комбінації, що неправничови трудно вивенатись, а шкода, щоби пропав найменший сотяг.

Проти ршення скарбової палати, оскільки йде о вимір грошового заосмотрення грошового, можна вносити відзивки до міністерства скарбу, зате коли йде о процент неадібности або усталення зв'язку хороби зі службою військовою, до міністерства військових справ. В обох випадках речинець до внесення рекурсу зістає днів 60 від дня доручення. Інвалідські справи є обняті законом з дня 18/3 1921 В. З. Д. ч. 32. законом з дня 4/8 1922 ч. 608 В. З. Д. ч. 67. законом з дня 12. лютого 1924 ч. 223 В. З. Д. ч. 21. законом з дня 5. липня 1926 р. ч. 408 В. З. Д. ч. 68. законом з 1. червня 1927 ч. 448 В. З. З. Д. ч. 68. законом 1/6 1927 ч. 448 В. З. Д.

ч. 50 і законом з дня 10/6 1927 ч. 475 В. З. Д. 54.

Про позістали вдови, сироти і родичів в слідуочім числі.

Сенатор Микола Кузьмин, селянин з Озирної.

Нові книжки і видання

Д-р Степан Шухевич: **СПОМИНИ** Частина I. Від листопада 1918 до квітня 1919 р. Видання „Червоної Калини“. Львів 1928. Сторін 176. Ціна 4 зол. Зміст: Розвал Австрії, Відгук листопадних днів в Одесі. Вїзд австрійських військ з Великої України. Українські установи в Підволочиськах. Галицький уряд в Тернополі. Начальна Команда УГА. Четверта бригада та її організація. На фронті в часі облоги Львова. Зав'язання зброї. Антантська місія. Весняні бої.

Ген. Всеволод Петрів: **СПОМИНИ З ЧАСІВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ** 1917—1921. Частина II. Видання „Червоної Калини“. Львів 1928. Сторін 184. Ціна 3.50. Зміст: Наступ на Київ. Київ і його вигляд. Формування українських частин. Бої під Гребінкою і Лубнами. Ромолянська операція. Хорол і тамашні настрої. Похід на Полтаву і заняття Полтави.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, орган тов. „Сільський Господар“, ч. 2. з додатком „Український Пасічник“ ч. 1. Львів, вул. Зіморевича ч. 20.

СІЛЬСЬКИЙ СВІТ, господарський двотижневик. ч. 1. „Українське Пасічництво“ ілюстрований часопис посполитого пасічництва, ч. 1. Луцьк, вул. Підсудського ч. 117.

ТОРГІВЛЯ І ПРОМИСЛ, часопис присвячений справам української торгівлі і промислу, ч. 1. Коломия, вул. Млинська ч. 28.

ВІСТІ З ЛУГУ, письмо присвячене луговим і січовим справам, ч. 1. Львів, вул. Коперника ч. 1.

Мирон Доля: ЗОЛОТА РИБКА. Віршована казка з ілюстраціями. Золота бібліотека української дитини під редакцією М. Матвійчука у Львові. Стор. 28. Ціна 1 зол.

СВІТ ДИТИНИ, ілюстрований журнал для дітей, ч. 2. за місяць лютий. Редакція Львів, вул. Зіморевича ч. 3.

.....

Сголошення.

.....

Пошукується на різних місцях філій. Спеціального знання, локалю або грошового вкладу не потрібно. Місячний дохід около 150—200 долларів. Зголошення: „THE NOVELTY“, VALKENBURG, LIMBURG, HOLLAND. 2—3

Селяне! Ренті Ваших сирітців лугу, конопель, кляча і воли обмінює на корисніші за готову мануфактуру або купити за готівку Спілка „Полотно“ у Львові, вул. Гордєцька 95. Посилки сирітців залізницею оплачує Спілка сама 1—2

НЕРВОЛЬ
Хеміка Д-ра **ФРАНЦОЗА**, одинокий радикальний і випробований середник (натирання) проти **РЕВМАТИЗМУ** колєння з причини перестудження, проти постріду, ісх'яс і т. п.
41 Жадати в аптеках. 14 22
Вирібна і головна продаж:
АПТИКА МІКОЛЯША Львів, Коперника

КОЛІНСЬКА ЦИКОРІЯ
і МІШАНКА
„КОЛІНКА“
Знак товарний „СТАР“
ФАБРИКА ДОМШОК ДО КАВИ
СУДОВА ВИШНЯ сп. акц.
ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ!